

Nr 94.

Av herr **Dahl**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen angående försäljning av brännvin.

Enligt det med Kungl. Maj:ts proposition nr 187 framlagda förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin skall den sistlidet år antagna bestämmelsen om villkorlig indelning i kontrollområden utbytas mot föreskrift om ovillkorlig, hela landet omfattande indelning till områden i avseende å försäljning av brännvin.

Efter min mening skulle en dylik indelning komma att å vissa orter öva en menlig verkan å varuutbyte och handelsomsättning i övrigt. Lantbefolkningen verkställer i allmänhet sina inköp av brännvin i samband med anskaffande av övriga förnödenheter för hushållet. Därest nu för visst område rätten att köpa brännvin bindes till visst samhälle, kan det med visshet antagas, att en betydande del av områdets övriga handelsomsättning kommer att följa brännvinshandeln. Men i de — särskilt i Skåne talrika — fall, då försäljningsbolag förekommer å nära liggande orter, lär det ej bliva möjligt att undgå att, vid utskiftning av försäljningsområden, inkräkta på de särskilda samhällenas förutvarande handelsområden.

Ur synpunkten av näringslivets berättigade anspråk på jämnlikhet och rörelsefrihet synes mig därför indelning i försäljningsområden betänklig.

Å andra sidan lär det ej kunna jävas, att ett bibehållande av bolagens frihet i fråga om inrättande av kontroll och beträffande formen för densamma nödvändiggör indelningen såsom komplement till kontrollen för de samhällen, i vilka dylik införes.

Men fråga synes mig vara, om ej kontrollen, sådan densamma

såväl i nu gällande som i de föreslagna bestämmelserna avses att ordnas, är av den art, att man bör önska en omläggning av själva kontrollinstitutet.

Bör det icke även hos den, som anser att verksamt inskridande mot missbruk kräver kontroll över bruket, uppstå tvekan, huruvida det kan anses förenligt med god ordning och behörig hänsyn till enskild rätt, att överlämna beslutandet — låt vara, numera endast i första instans — åt en bolagsstyrelse?

Ej heller torde den sislidit år beslutade och nu bibehållna bestämmelsen om kontrollstyrelsens slutliga prövningsrätt i fråga om den enskildes rätt till åtkomst av brännvin vara tillfredsställande.

Ett avgörande av dessa ömtåliga spörsmål synes böra ske under ämbetsmannansvar och på grundval av en personlig kännedom, som i allmänhet kan förutsättas endast hos lokal myndighet.

Jag anser förty, att bolagsstyrelsen bör helt ställas utom behandlingen av ifrågavarande ärenden, vilka på framställning av lokal ordningsmyndighet eller kommunalt organ — nykterhetsnämnd eller fattigvårdsstyrelse — samt i senare fallet efter ordningsmyndighetens hörande, borde slutgiltigt avgöras av Kungl. Maj:ts befallningshavande.

Beträffande kontrollens anordnande ansluter jag mig i väsentliga delar till de synpunkter, som angivits i det särskilda yttrande, som avgivits av tre ledamöter i kontrollstyrelsen.

De fördelar, som genom en så beskaffad ordning skulle vinnas i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag, anser jag vara uppenbara.

Först och främst erhålles visshet för att en kontroll verkligen kommer till stånd, under det att Kungl. Maj:ts förslag fortfarande överlämnar denna fråga till bolagens avgörande.

Vidare blir kontrollen enhetlig och effektiv, men ej onödigtvis personligt besvärande.

Slutligen undviks den olämpliga indelningen i försäljningsområden.

Med stöd av det anförda får jag vördsamt hemställa att riksdagen måtte

dels lämna det med Kungl. Maj:ts proposition nr 187 framlagda förslag till förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin utan bifall,

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utarbetande och framläggande för riksdagen av förslag

till bestämmelser i förevarande avseenden i huvudsaklig anslutning till de grunder, som angivits i det Kungl. Maj:ts förutnämnda proposition bifogade, av ledamöter i kungl. kontrollstyrelsen avgivna särskilda yttrande.

Stockholm den 3 maj 1915.

Adolf Dahl.
